

Istungidokument

**B8-0204/2019 }
B8-0205/2019 }
B8-0206/2019 }
B8-0207/2019 }
B8-0208/2019 }
B8-0209/2019 } RC1**

13.3.2019

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

vastavalt kodukorra artikli 135 lõikele 5 ja artikli 123 lõikele 4,

millega asendatakse järgmised resolutsiooni ettepanekud:

B8-0204/2019 (Verts/ALE)

B8-0205/2019 (ECR)

B8-0206/2019 (GUE/NGL)

B8-0207/2019 (ALDE)

B8-0208/2019 (S&D)

B8-0209/2019 (PPE)

inimõiguste olukorra kohta Kasahstanis
(2019/2610(RSP))

Roberta Metsola, Jaromír Štětina, Tunne Kelam, Milan Zver, Agnieszka Kozłowska-Rajewicz, Eduard Kukan, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Elisabetta Gardini, Cristian Dan Preda, Patricija Šulin, Tomáš Zdechovský, Csaba Sógor, Jarosław Wałęsa, Andrzej Grzyb, Michael Gahler, Elmar Brok, Sandra Kalniete, Dubravka Šuica, Andrey Kovatchev, Francis Zammit Dimech, Seán Kelly, Ivana Maletić, Deirdre Clune, Laima Liucija Andrikienė, László Tőkés, Jiří Pospíšil, Stanislav Polčák, Adam Szejnfeld

fraktsiooni PPE nimel

Elena Valenciano, Victor Boștinăru, Soraya Post, Ana Gomes

RC\1179596ET.docx

PE635.464v01-00 }

PE635.465v01-00 }

PE635.466v01-00 }

PE635.467v01-00 }

PE635.468v01-00 }

PE635.469v01-00 } RC1

fraktsiooni S&D nimel

Charles Tannock, Monica Macovei

fraktsiooni ECR nimel

Wolf Klinz, Petras Auštrevičius, Beatriz Becerra Basterrechea, Izaskun Bilbao Barandica, Dita Charanzová, Gérard Deprez, Marian Harkin, Ivan Jakovčić, Ilhan Kyuchyuk, Valentinas Mazuronis, Louis Michel, Javier Nart, Urmas Paet, Maite Pagazaurtundúa Ruiz, Carolina Punset, Jozo Radoš, Frédérique Ries, Robert Rochefort, Marietje Schaake, Jasenko Selimovic, Pavel Telička, Ivo Vajgl, Johannes Cornelis van Baalen, Matthijs van Miltenburg, Hilde Vautmans, Mirja Vehkaperä

fraktsiooni ALDE nimel

Barbara Lochbihler, Heidi Hautala

fraktsiooni Verts/ALE nimel

Helmut Scholz, Marie-Christine Vergiat, Luke Ming Flanagan

fraktsiooni GUE/NGL nimel

Fabio Massimo Castaldo, Ignazio Corrao, Isabella Adinolfi

fraktsiooni EFDD nimel

Euroopa Parlamendi resolutsioon inimõiguste olukorra kohta Kasahstanis (2019/2610(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 12. detsembri 2017. aasta seadusandlikku resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kasahstani Vabariigi vahelise laiendatud partnerlus- ja koostöölepingu liidu nimel sõlmimise kohta¹, ning oma 10. märtsi 2016. aasta resolutsiooni sõnavabaduse kohta Kasahstanis²,
 - võttes arvesse oma 12. detsembri 2017. aasta seadusandlikku resolutsiooni, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Kasahstani Vabariigi vahelise laiendatud partnerlus- ja koostöölepingu liidu nimel sõlmimise kohta³,
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone Kasahstani kohta, sealhulgas 18. aprilli 2013. aasta⁴ ja 15. märtsi 2012. aasta⁵ resolutsioone, ning 17. septembri 2009. aasta resolutsiooni Jevgeni Žovtise juhtumi kohta Kasahstanis⁶,
 - võttes arvesse 21. detsembril 2015. aastal Astanas allkirjastatud laiendatud partnerlus- ja koostöölepingut,
 - võttes arvesse oma 15. detsembri 2011. aasta resolutsiooni ELi Kesk-Aasiat käsitleva strateegia rakendamise kohta⁷ ja 13. aprilli 2016. aasta resolutsiooni ELi Kesk-Aasia strateegia rakendamise ja läbivaatamise kohta⁸,
 - võttes arvesse nõukogu 22. juuni 2015. aasta ja 19. juuni 2017. aasta järeldusi ELi Kesk-Aasia strateegia kohta,
 - võttes arvesse ELi ja Kasahstani iga-aastast inimõigustealast dialoogi,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 135 lõiget 5 ja artikli 123 lõiget 4,
- A. arvestades, et 21. detsembril 2015. aastal allkirjastasid Euroopa Liit ja Kasahstan laiendatud partnerlus- ja koostöölepingu, mis peab looma avara raamistiku süvendatud poliitiliseks dialoogiks ning koostööks sise- ja õigusküsimustes ja paljudes muudes valdkondades; arvestades, et selles lepingus rõhutatakse demokraatiat ja õigusriiki, inimõigusi ja põhivabadusi, turumajanduse ja kestliku arengu põhimõtteid ning kodanikuühiskonna koostööd, sealhulgas kodanikuühiskonna kaasamist avaliku

¹ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0485.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2016)0083.

³ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2017)0484.

⁴ ELT C 45, 5.2.2016, lk 85.

⁵ ELT C 251 E, 31.8.2013, lk 93.

⁶ ELT C 224 E, 19.8.2010, lk 30.

⁷ ELT C 168 E, 14.6.2013, lk 91.

⁸ ELT C 58, 15.2.2018, lk 119.

poliitika kujundamisse;

- B. arvestades, et Kasahstan ühines 2012. aasta märtsis Euroopa Nõukogu komisjoniga „Demokraatia õiguse kaudu“ (Veneetsia komisjon);
- C. arvestades, et Kasahstani valitsus ei ole nähtavasti teinud midagi selleks, et muuta väga üldiselt sõnastatud sätteid karistusseadustiku artiklis 174, millega keelatakse sotsiaalsete, riiklike või muude ebakõlade õhutamine, ja artiklis 274, millega keelatakse teadaolevalt vale teabe levitamine, kuid kasutab neid sätteid selleks, et esitada kodanikuühiskonna aktivistidele ja ajakirjanikele süüdistusi ja neid vangistada;
- D. arvestades, et poliitiliste vangide arv Kasahstanis on kasvanud; arvestades, et 2016. aastal toimusid Kasahstani mitmes piirkonnas rahumeelsed meeleavaldused maaseaduse muutmise vastu, mille tagajärjel peeti kinni enam kui 1000 meeleavalduses osalejat (sh 55 ajakirjanikku), kellest enam kui 30 seejärel vahistati; arvestades, et meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegelev ÜRO tööriühm võttis teadmiseks kinnipidamise meelevaldsuse, õiglase kohtumenetluse puudumise ja õiguste ränga rikkumise teatavatel juhtudel; arvestades, et kodanikuühiskonna aktivist Maks Bokajev kannab vanglakaristust õiguspärase osalemise eest rahumeelses meeleavalduses;
- E. arvestades, et Kasahstani valitsus tegi koostööd Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) kõrgetasemelise missiooniga ning kohustus viima ellu tegevuskava ILO mureküsimumste lahendamiseks, kuid ei ole võtnud sisulisi meetmeid tegevuskava selliste sätete rakendamiseks nagu ametiühinguseaduse muutmine; arvestades, et ta ei ole samuti ellu viinud ILO standardite kohaldamise komitee varasemaid soovitusi ametiühinguseaduse ja töökoodeksi läbivaatamise kohta ning vajalike meetmete võtmise kohta, et tagada Kasahstani sõltumatute ametiühingute liidu ja selle liikmete suutlikkus ametiühingute õigusi teostada;
- F. arvestades, et ametiühinguaktivistid Nurbek Kušakbajev ja Amin Jeleussinov vabastati tingimisi 2108. aasta mais, kuid ametiühingutegevus on neile endiselt keelatud; arvestades, et aktivisti Larissa Harkova suhtes kehtivad sarnased piirangud, samuti jätkub tema kohtulik ahistamine, ning Erlan Baltabai, teine Šõmkenti ametiühinguaktivist, on küsitavate süüdistuste alusel kriminaaluurimise all;
- G. arvestades, et uue vabaihenduste seadusega on kodanikuühiskonna organisatsioonide raamatupidamiseskirju muudetud rangemaks; arvestades, et inimõigusorganisatsioonidele avaldatakse maksusurvet seoses rahvusvahelistelt annetatelt saadud toetustega;
- H. arvestades, et usu- ja veendumusvabadust on tõsiselt kahjustatud; arvestades, et ametivõimud kasutavad usulisi veendumusi meelevaldse kinnipidamise ettekäändena; arvestades, et Saken Tulbajev vahistati süüdistatuna usuviha õhutamises;
- I. arvestades, et 13. märtsil 2018. aastal keelasid ametivõimud Kasahstani rahumeelse opositsiooniliikumise Kasahstani Demokraatlik Valik (KDV) tegevuse ja enam kui 500 isikut ilmutasid sellele liikumisele eri vormis toetust; arvestades, et kodanikuaktivist Almat Žumagulov ja poeet Kenžebek Abišev on langenud Kasahstani ametivõimude

KDV vastase võitluse ohvriks ja mõistetud üks kaheksaks ja teine seitsmeks aastaks vangi; arvestades, et Ablovas Džumajev mõisteti kolmeks ja Aset Abišev neljaks aastaks vangi ametivõimude kritiseerimise eest internetis ja KDV toetamise eest;

- J. arvestades, et kuigi ühinemisvabadus on Kasahstani põhiseadusega kaitstud, on see riigis tegelikult siiski piiratud, ja avaliku ühinemise seadusega nõutakse endiselt, et kõik avalikud ühendused võtaksid end justiitsministeeriumis arvele; arvestades, et 2015. aasta detsembris kehtestati selle seaduse uute muudatustega koormav aruandluskohustus ja rahastamise riiklik reguleerimine valitsuse poolt nimetatud organi poolt; arvestades, et registreerimata organisatsioonides tegutsevatele inimestele võidakse määrata haldus- ja kriminaalkaristusi;
- K. arvestades, et kodanikuühiskonna aktivistid ja inimõiguslased puutuvad oma tegevuses jätkuvalt kokku karistuste ja piirangutega, nende seas inimõiguslane Jelena Semjonova, kes sai reisi keelu teadaolevalt vale teabe levitamise eest, ja Šõmkentis asuv aktivist Ardak Ašim, kellele esitati kriitiliste postituste eest sotsiaalmeedias süüdistus ebakõla õhutamises ja kes määrati psühhiaatrilisele sundravile; arvestades, et 10. mail 2018, mil toimus Euroopa Parlamendi delegatsiooni visiit Kasahstani, kasutas politsei rahumeelsete protestijate vastu ülemäärast jõudu, kui need püüdsid Euroopa Parlamendi liikmetega kohtuda; arvestades, et politsei pidas kinni enam kui 150 inimest ja rohkem kui 30 protestijat pandi haldusaresti; arvestades, et 17. ja 18. septembril 2018 pidas Kasahstani politsei kinni mitu aktivisti, kes soovisid Euroopa Parlamendi delegatsiooni liikmetega kohtuda;
- L. arvestades, et 2018. aasta aprillis jõustusid meedia- ja teabeseaduse uued piiravad muudatused, juurdepääs sotsiaalmeedias postitavale teabele on endiselt blokeeritud ning Forbes Kazakhstan ja Ratel.kz vastu võidakse algatada kriminaaluurimine teadaolevalt vale teabe levitamise pärast; arvestades, et ametivõimud kontrollivad sotsiaalvõrgustike kasutamist ja piiravad seda; arvestades, et blogijaid ja sotsiaalvõrgustike kasutajaid on mõistetud vangi, sealhulgas Ruslan Ginatullin, Igor Tšupina and Igor Sõtšev; arvestades, et blogija Muratbek Tunğıšbajev anti seadust rängalt rikkudes Kõrgõzstanist Kasahstanile välja ja teda väärkoheldi Kasahstanis;
- M. arvestades, et karistamatus vangide ja kahtlustatavate piinamise ja väärkohtlemise eest lokkab endiselt, kuigi valitsus on kohustunud järgima piinamise lubamatuse põhimõtet; arvestades, et ametivõimud ei ole viinud läbi Žangaözenis 2011. aasta pikaajalise naftatöötajate streigi ajal toimunud piinamise väidete usaldusväärset uurimist;
- N. arvestades, et Almatõ prokuratuur ei leidnud usaldusväärseid tõendeid ärimehe Iskander Jerimbetovi piinamise väidete kohta, kes mõisteti 2018. aasta oktoobris seitsmeks aastaks vangi, süüdistatuna ulatuslikus pettuses; arvestades, et meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegelev ÜRO töörühm järeldas 2018. aastal, et tema vahistamine ja kinnipidamine olid meelevaldsed, nõudis ärimehe vabastamist ja väljendas muret väidete pärast, et teda piinati kohtueelse kinnipidamise käigus;
- O. arvestades, et levinud naistevastane vägivald ning traditsioonilised patriarhaalsed normid ja stereotüübid kujutavad endast soolise võrdsuslikkuse saavutamisele Kasahstanis suurt takistust; arvestades, et vabaühenduste sõnul ei teatata naistevastasest

vägivallast piisavalt ning naistevastase vägivalda, nagu ka seksuaalse ahistamise juhtumite korral esitatakse vähe süüdistusi;

- P. arvestades, et LGBTI-inimesed seisavad Kasahstanis silmitsi õiguslike probleemide ja diskrimineerimisega; arvestades, et nii mees- kui ka naissoost samasooliste isikute seksuaalsed suhted on Kasahstanis seadusega lubatud, kuid samasoolised paarid ja leibkonnad, mille peaks on samasoolised paarid, ei saa vastassooliste abielupaaridega võrdväärset õiguslikku kaitset;
- Q. arvestades, et Kasahstan paikneb maailma demokraatia indeksis 167st kohast 143.-l, mis näitab, et selles riigis valitseb autoritaarne režiim;
1. nõuab tungivalt, et Kasahstan täidaks oma rahvusvahelisi kohustusi ning austaks inimõigusi ja põhivabadusi; palub Kasahstani ametivõimudel vastavalt laiendatud partnerlus- ja koostöölepingu artiklites 1, 4, 5 ja 235 väljendatud põhimõtetele lõpetada inimõiguste rikkumised ja igat laadi poliitilised repressioonid;
 2. rõhutab, et ELi ja Kasahstani vaheliste poliitiliste, majandus- ja kultuurisuhete edendamine peab põhinema ühistel kohustustel, mis on võetud üldiste väärtuste, eriti demokraatia, õigusriigi, hea valitsemistava ja inimõiguste austamise suhtes; eeldab, et laiendatud partnerlus- ja koostööleping edendab õigusriigi tugevdamist ja kõigi kodanike demokraatlikku osalust, mitmekesisemat poliitilist maastikku, paremini toimivat, sõltumatut ja erapooletut kohtusüsteemi, valitsuse suuremat läbipaistvust ja vastutust ning töödiguse parandamist;
 3. väljendab heameelt selle üle, et on vabastatud mitu poliitvangi, nimelt Vladimir Kozlov, Gjužjal Baidalinova, Seitkazõ Matajev, Edige Batõrov, Jeržan Orazalinov, Sajat Ibrajev, Aset Matajev, Zinaida Muhhortova, Talgat Ajan ja Žangaõzeni naftatöölised, ning samuti ametiühingujuhid Amin Jeleussinov ja Nurbek Kušakbajev, kelle vabadus on siiski piiratud; väljendab heameelt otsuse üle vabastada Ardak Ašim psühhiaatriga; mõistab hukka sellise jõhkra meetme, nagu karistuslik psühhiaatria ning nõuab, et tühistataks Ardak Ašimi sunniviisiline ambulatoorne psühhiaatriline ravi, ning kõik aktivist Natalja Ulasiku suhtes kohaldatavad kohustuslikud meditsiinilised meetmed;
 4. nõuab kõigi praegu vanglas viibivate aktivistide ja poliitvangide, eelkõige Muhtar Džakiševi, Maks Bokajevi, Iskander Jerimbetovi, Aron Atabeki, Sanat Bukenovi, Mahhambet Abžani ja Saken Tulbajevi täielikku rehabiliteerimist ja viivitamatut vabastamist, samuti teiste isikute liikumisele seatud piirangute kaotamist;
 5. nõuab tungivalt, et Kasahstani valitsus muudaks karistusseadustiku artiklit 174, mis käsitleb sotsiaalsete, riigisestest, klanni-, rassi- ja klassipõhiste ning usuliste ebakõlade õhutamist, ning kitsendaks seda, et vältida meelevaldsete süüdistuste esitamist, mis rikuvad inimõiguste norme, ning muudaks ka karistusseadustiku artiklit 274, mis üldises sõnastuses keelab teadaolevalt valeteabe levitamise, ning vabastaks aktivistid, ajakirjanikud ja muud kriitilised isikud, keda praegu nende artiklite alusel kinni peetakse;

6. nõuab tungivalt, et Kasahstani valitsus lõpetaks sõltumatute ametiühingute mahasurumise ja kaotaks piirangud nende tegevusele, lõpetaks ametiühingujuhtidele poliitilistel põhjustel süüdistuste esitamise ning tühistaks Larissa Harkova, Nurbek Kušakbajevi ja Amin Jeleussinovi suhtes tehtud süüdimõistvad otsused ning võimaldaks neil jätkata oma ametiühingutegevust ilma sekkumiste või ahistamiseta; samuti nõuab tungivalt, et valitsus reageeriks Euroopa Parlamendi murele Erlan Baltabai suhtes algatatud kriminaaluurimise pärast, vaataks läbi 2014. aasta ametiühingute seaduse ja 2015. aasta töökoodeksi ning viiks need ILO standarditega vastavusse;
7. nõuab tungivalt, et Kasahstani valitsus rakendaks ÜRO rahumeelse kogunemise ja ühinemise vabaduse õiguse eriraportööri soovitusi ning vaataks läbi vabatuhenduste / avalike ühenduste seaduse ja rahastamisele juurdepääsu tingimused;
8. nõuab tungivalt, et Kasahstani valitsus lõpetaks inimõiguste aktivistide, kodanikuühiskonna organisatsioonide ja poliitilise opositsiooni liikumiste, sealhulgas KDV tegelike või arvatavate toetajate mis tahes meelevaldse kinnipidamise, tagakiusamise ja ahistamise;
9. nõuab tungivalt, et Kasahstani valitsus vaataks läbi käesoleval aastal jõustunud meedia- ja teabeseaduse muudatused, kehtestaks moratooriumi laimamise suhtes, astuks kõik vajalikud sammud, et tunnistada kehtetuks uue karistusseadustiku laimamist käsitlevad artiklid, kehtestaks tsiviilasjades laimu eest määratava kahjutasu piiri, lõpetaks valitsuse suhtes kriitiliste ajakirjanike ahistamise ja tagakiusamise ning lõpetaks teabele juurdepääsu takistamise nii internetis kui ka mujal;
10. nõuab meetmete võtmist seoses ÜRO inimõiguste komitee, meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegeleva ÜRO töörühma ja ÜRO piinamisküsimustega tegeleva eriraportööri teatistega; nõuab, et piinamise ohvreid kaitstaks, neile tagataks asjakohane arstiabi ja põhjalikult uuritaks piinamise juhtumeid; nõuab, et lõpetataks Interpoli väljaandmismenetluste kuritarvitamine ja poliitilise opositsiooni ahistamine; nõuab tungivalt, et Kasahstani valitsus täidaks oma lubadust rakendada piinamise suhtes nulltolerantsi ning tagaks, et väiteid piinamiste kohta, sealhulgas seoses Žangaözeni sündmustega, uuritakse põhjalikult; nõuab tungivalt, et valitsus vaataks läbi Iskander Jerimbetovi juhtumi, võttes arvesse meelevaldse kinnipidamise küsimustega tegeleva ÜRO töörühma järeldusi, ning tagaks, et väiteid piinamise kohta uuritakse nõuetekohaselt;
11. märgib Kasahstani paljurahvuselist ja eri usundeid järgivat olemust ning rõhutab, et vähemusi ja nende õigusi tuleb kaitsta, eelkõige seoses keelte kasutamise, usu- või veendumusvabaduse, mittediskrimineerimise ja võrdsete võimalustega; väljendab heameelt erinevate kogukondade rahumeelse kooseksisteerimise üle Kasahstanis; nõuab tungivalt, et Kasahstan lõpetaks inimeste tagakiusamise selle eest, et nad seaduslikult kasutavad oma südametunnistuse- ja usuvabaduse õigust; nõuab nende isikute viivitamatut vabastamist, kes on oma veendumuste eest süüdi mõistetud;
12. palub ametivõimudel võidelda naistevastase vägivalla kõikide vormide vastu; nõuab lisaks meetmete võtmist, et tagada tõhusad ja kättesaadavad teatamiskanaliid ja kaitsemeetmed, mis võtavad arvesse ohvrite vajadusi ja konfidentsiaalsust; nõuab

tungivalt, et lõpetataks karistamatus ja võetaks meetmeid, et tagada kuritegude toimepanijatele nõuetekohaste kriminaalkaristuste määramine;

13. nõuab tungivalt LGBTI-kogukonna õiguste täielikku austamist; palub Kasahstani valitsusel tagada, et LGBTI-kogukonda ei diskrimineeritaks;
14. kutsub Kasahstani üles täies ulatuses rakendama OSCE/ODIHRi poolt 20. märtsil 2016. aasta valimistele lähetatud rahvusvahelise vaatlusmissiooni soovitusi, mille kohaselt on riigil OSCE ees seoses demokraatlike valimiste korraldamisega võetud kohustuste täitmisel käia veel pikk tee; nõuab tungivalt, et Kasahstani ametivõimud väldiksid sõltumatute kandidaatide tegevuse piiramist; nõuab ühtlasi tungivalt kodanike valimisõiguste austamist;
15. kordab, kui oluline on ELi ja OSCE koostöö riigi demokraatliku valitsemistava heade tavade parandamisel, eelkõige inimõiguste ja õigusriigi vallas; nõuab seetõttu tungivalt, et Kasahstani ametivõimud laiendaksid OSCE mandaati riigis ning eelkõige taastaksid Astanas asuva OSCE keskuse mandaadi, mis on ELi ja Kasahstani edasise koostöö oluline tingimus;
16. nõuab tungivalt, et EL ja eriti Euroopa välisteenus jälgiks tähelepanelikult sündmusi Kasahstanis, väljendaks vajaduse korral oma muret Kasahstani ametivõimudele, pakkus abi ning annaks oma tegevusest regulaarselt parlamendile aru; palub, et ELi delegatsioon Astanas jälgiks ka edaspidi aktiivselt olukorda ning tõstataks kõigil asjakohastel kahepoolsetel kohtumistel sõnavabaduse küsimuse; nõuab tungivalt, et Euroopa välisteenus osaleks aktiivselt kohtuprotsesside vaatlemise missioonidel, et teostada järelevalvet poliitiliselt tundlike kohtuprotsesside ja poliitiliselt motiveeritud süüdistuste esitamise üle, ning kontrolliks, et õigust õiglasele kohtulikule arutamisele kohaldatakse kõigi suhtes;
17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, Kesk-Aasiasse nimetatud Euroopa Liidu eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Kasahstani valitsusele ja parlamendile.